

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Психологія віртуального спілкування

Шифр та назва спеціальності
053 – Психологія

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма
Психологія

Кафедра
Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна (301)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Вибіркова

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Солодовник Тетяна Олександрівна

Tetiana.solodovnyk@khpі.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ»

Автор понад 70 наукових та навчально-методичних праць.

Курси: «Психологічні аспекти комунікації у професійній діяльності», «Педагогічна психологія», «Історія психології», «Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі», «Психологія та педагогіка вищої школи», «Дидактика та педагогічні інновації»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

<https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-solodovnik-tetyani-oleksandrivni/>

Загальна інформація

Анотація

Під час навчання ОК здобувачі зможуть опанувати основні знання щодо особливостей вербального і невербального спілкування у віртуальному просторі, культури віртуального спілкування, розумітися на провокативних практиках інтернет-спілкування та інтернет-залежності, вміти надавати психологічну допомогу засобами інтернет- технологій.

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія віртуального спілкування» передбачає базове знайомство студентів з основами кіберпсихології, психології віртуального спілкування, особливостями психіки людини як творця віртуального простору, характеристику систем «особистість – віртуальний простір» та «особистість – віртуальний простір - людина», специфіку

соціальної взаємодії у віртуальному просторі та професійної самореалізації психолога з використанням сучасних віртуальних засобів.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

Результати навчання

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 16 год., практичні роботи – 32 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На лекційних заняттях використовуються: розповідь, пояснення, демонстрація, дискусія.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; психодіагностичні методики, тренінги, практичні вправи, ділові ігри, контрольні роботи. За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Навчальні матеріали доступні студентам в хмарному середовищі One Drive.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Мережеве суспільство як новітній глобальний проєкт розвитку людства

Інтернет. Кіберпростір. Мережеве суспільство. Нетократія. Соціальні мережі як провідний вид віртуального спілкування. Мережева комунікація.

Тема 2. Спілкування у віртуальному просторі.

Спілкування у віртуальному та кіберпросторі. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби. Інформаційно-комунікативна компетентність.

Тема 3. Група у віртуальному просторі

Особливості групи, динаміки, взаємодії у віртуальному просторі. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість. Віртуальна соціалізація особистості. Особливості складу та динаміки віртуальної групи.

Тема 4. Культура віртуального спілкування

Нетикет: сутність та основні правила. E-mail-етикет. Культура спілкування у форумах, чатах та соціальних мережах. Мережевий сленг. Формування культури віртуального спілкування.

Тема 5. Психологічні основи використання Інтернет-технологій та віртуального спілкування

Психологічні аспекти використання Інтернету. Психологічні основи Інтернет-комунікації. Гендерні аспекти використання Інтернету.

Тема 6. Провокативні практики інтернет-спілкування

Фейковість. Аутинг. Флуд. Тролінг. Флеймінг. Кібербулінг.

Тема 7. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та Інтернет-залежність

Психологічні особливості дезінгібіції у віртуальному середовищі. Ефекти онлайн-дезінгібіції. Огляд психологічних досліджень Інтернет-залежності. Психологічні особливості спілкування Інтернет-залежних людей.

Тема 8. Психологічна допомога особистості засобами Інтернет-технологій

Психотерапія в Інтернет та групи самопомоги. Професійний розвиток, патологія та психотерапія онлайн. Корекційно-розвивальний потенціал психологічної допомоги особистості засобами Інтернет-технологій

Теми практичних занять

Тема 1. Мережеве суспільство як новітній глобальний проєкт розвитку людства

Інтернет. Кіберпростір. Мережеве суспільство. Нетократія. Соціальні мережі як провідний вид віртуального спілкування. Мережева комунікація.

Тема 2. Спілкування у віртуальному просторі.

Спілкування у віртуальному та кіберпросторі. Віртуальна комунікація: вербальні і невербальні засоби. Інформаційно-комунікативна компетентність.

Тема 3. Група у віртуальному просторі

Особливості групи, динаміки, взаємодії у віртуальному просторі. Психічний вплив групової віртуальної взаємодії на особистість. Віртуальна соціалізація особистості. Особливості складу та динаміки віртуальної групи.

Тема 4. Культура віртуального спілкування

Нетикет: сутність та основні правила. E-mail-етикет. Культура спілкування у форумах, чатах та соціальних мережах. Мережевий сленг. Формування культури віртуального спілкування.

Тема 5. Психологічні основи використання Інтернет-технологій та віртуального спілкування

Психологічні аспекти використання Інтернету. Психологічні основи Інтернет-комунікації. Гендерні аспекти використання Інтернету.

Тема 6. Провокативні практики інтернет-спілкування

Фейковість. Аутинг. Флуд. Тролінг. Флеймінг. Кібербулінг.

Тема 7. Вплив віртуальної реальності на життя людей: дезінгібіція та Інтернет-залежність

Психологічні особливості дезінгібіції у віртуальному середовищі. Ефекти онлайн-дезінгібіції. Огляд психологічних досліджень Інтернет-залежності. Психологічні особливості спілкування Інтернет-залежних людей.

Тема 8. Психологічна допомога особистості засобами Інтернет-технологій

Психотерапія в Інтернет та групи самопомоги. Професійний розвиток, патологія та психотерапія онлайн. Корекційно-розвивальний потенціал психологічної допомоги особистості засобами Інтернет-технологій

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає виконання індивідуального завдання, також студенти опрацьовують лекційний матеріал, готуються до практичних занять, доповідей та презентацій.

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті, підручники) для самостійного вивчення та аналізу, підготовки до лекційних, практичних занять.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Культура віртуального спілкування: методичні поради /Упр. культури, національностей та релігій Хмельниц. облдержадмін.; ХОУНБ ім. М. Островського. Хмельницький, 2014. 28 с. URL: <http://www.ounb.km.ua/vidanya/2014/kvs.pdf>
2. Лучинкіна А. І. Кіберсоціалізація людини: фактори і механізми соціалізації особистості в кіберпросторі / А. І. Лучинкіна, В. І. Плешаков // Актуальні проблеми психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України / [за ред. академіка С.Д. Максименка]. Т. 11. К., 2013. С. 68–76.
3. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного аналізу: монографія К. : Слово, 2017. 391 с.
4. Смульсон М., Інтелектуальний розвиток дорослих у віртуальному освітньому просторі, К., Педагогічна думка, 2015., 119 с.
5. Токарева Н., Шамне А., Халік О., Варіативність соціалізації особистості в умовах сучасного інформаційного суспільства. Київ, Україна: ТОВ НВП «Інтерсервіс», 2017.
6. Шандренко, О. Віртуальний простір моди / О. Шандренко. К. КНУКіМ, 2011. 141 с.
7. Nigel Foreman. Virtual Reality in Psychology. // Themes In Science And Technology Education. Special Issue, Pages 225-252. Klidarithmos Computer Books- URL: <http://earthlab.uoi.gr/theste/index.php/theste/article/download/33/22>
8. Poldoja H., The Structure and Components for the Open Education Ecosystem Constructive Design Research of Online Learning Tools / Aalto University publication series Doctoral dissertations 175/2016. – 208 p. Режим доступу: <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/23535/isbn9789526069937.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
9. Keeshan C., The Software Ecosystem. Режим доступу <http://www.microsoft.com/canada/media/ecosystem.mspх>.

Додаткова література

10. Дар'ялова Н. Психологічні особливості віртуального спілкування . Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. 2016. Вип. 1 (4). С. 42-45.
11. Зінченко О. В. Психологічний аналіз проблеми інтернет-спілкування. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. 2014. Вип. 2(2). С. 26-31. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhп_2014_2\(2\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvkhп_2014_2(2)_6).
12. Кадикало, А. Проблемність визначення свідомості та штучний інтелект. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Філософські науки. 2014. № 780. С. 9-16.
13. Культура віртуального спілкування : методико-бібліографічні матеріали. К., 2010. 65 с.
14. Рибка, С. В. Кіберпростір, управління інфраструктурою, кібербезпека / С. В. Рибка, Є. В. Кільчицький, О. М. Післегін // Стратегічна панорама. 2015. № 1. С. 126-134.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%), Індивідуального завдання (40%), поточного оцінювання (40%).
Залік: усна відповідь на запитання (20%).
Поточне оцінювання: активна участь на заняттях (10%), усна доповідь (10%). 2 модульні контрольні роботи (20%), індивідуальне завдання (40%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Анастасія КНИШ